

Մամիկոն Ասլանյան

ՎԱՆԱՃՈՐ ՀԱՄԱՅՆՔՈՒՄ

2018-2019 թթ. Վանաձոր համայնքում տարբեր ոլորտներում տեսանելի զարգացման, ինչպես նաև 2020 թվականի համար զարգացման բյուջե ծրագրելու և հաստատելու համար հիմք հանդիսացավ համայնքապետարանի աշխատակազմի և ենթակա հիմնարկների կողմից ցուցաբերված բյուջետային կարգապահությունը:

2018 և 2019 թվականների ընթացքում բյուջեի եկամուտների աստիճանաբար ավելացման և ծախսերի արդյունավետության բարձրացման շնորհիվ հնարավոր դարձավ 2020 թվականի համար նախատեսել աշխատակազմի և ենթակա մարմինների բոլոր աշխատակիցների աշխատավարձի բարձրացում շուրջ 20 տոկոսով: Հիշեցնենք, որ Վանաձորի համայնքապետարանում աշխատավարձի բարձրացում չէր իրականացվել 2010 թվականից ի վեր:

Ստորև ներկայացնենք ֆինանսական այն տվյալների վերլուծությունը, որոնք բնութագրիչ են կատարված աշխատանքների համար:

Եկամուտներ

Վանաձոր համայնքի 2020 թվականի բյուջեն եկամուտների մասով պլանավորվել է 2 մլրդ 824 մլն 182 հազար դրամ: Նախատեսված է զգալի աճ սեփական եկամուտների մասով: Սեփական եկամուտները 2020-ին պլանավորված են 1 միլիարդ 43 միլիոն 838 հազար դրամ: Այս ծավալը 146,3 մլն դրամով գերազանցում է 2018 թվականի փաստացի կատարման ծավալը (897 մլն 569 հազար դրամ) և 42,9 մլն դրամով՝ 2019 թվականի ճշտված պլանով նախատեսվածին (1 մլրդ 969 հազար դրամ): Այսպիսով՝ 2018-ի նկատմամբ Վանաձորի 2020-ի բյուջեի սեփական եկամուտների մասով աճը կկազմի շուրջ 16.2 տոկոս կամ 146.3 մլն դրամ:

Հարկեր և տուրքեր

➤ Հողի հարկ

Հողի հարկի գծով նախատեսվում է 2020-ին հավաքագրել 34 մլն 263 հազար դրամ: 2019 թվականին այդ ցուցանիշը 34 մլն 238 հազար դրամ էր, և աճը 2019 թվականի նկատմամբ կկազմի 0.4 տոկոս, իսկ 2018 թվականին նույն ցուցանիշը եղել է 31 մլն 95 հազար դրամ, 2020-ին աճը 2018-ի նկատմամբ կկազմի 10.2 տոկոս: Այսպիսով՝ երկու տարում հողի հարկի գծով հավաքագրումների աճը կկազմի շուրջ 10.9 տոկոս կամ 3 մլն 167 հազար դրամ:

➤ Գույքահարկ

Գույքահարկի գծով նախատեսվում է 2020-ին հավաքագրել 471 մլն 960 հազար դրամ: 2019 թվականին այդ ցուցանիշը 440 մլն 793 հազար 8 հարյուր դրամ էր, և աճը 2019 թվականի նկատմամբ կկազմի 7.1 տոկոս, իսկ 2018 թվա-

կանին նույն ցուցանիշը եղել է 368 մլն 493 հազար դրամ, 2020-ին աճը 2018-ի նկատմամբ կկազմի 26.7 տոկոս: Այսպիսով՝ երկու տարում գույքահարկի գծով հավաքագրումների աճը կկազմի շուրջ 28 տոկոս կամ 103 մլն 466 հազար դրամ:

➤ **Տեղական տուրքեր**

Տեղական տուրքերի գծով նախատեսվում է 2020-ին հավաքագրել 71 մլն 100 հազար դրամ: 2019 թվականին այդ ցուցանիշը 81 մլն 935 հազար դրամ էր, և առկա է նվազում 2019 թվականի նկատմամբ 13.2 տոկոսով, իսկ 2018 թվականին նույն ցուցանիշը եղել է 63 մլն 624 հազար դրամ, 2020-ին աճը 2018-ի նկատմամբ կկազմի 11.7 տոկոս: Երկու տարում տեղական տուրքերի գծով հավաքագրումների աճը կկազմի շուրջ 11.7 տոկոս կամ 7 մլն 375 հազար դրամ:

➤ **Վարչական գանձումներ**

Վարչական գանձումների մասով նախատեսվում է 2020-ին հավաքագրել 377 մլն 116 հազար դրամ: 2019 թվականին այդ ցուցանիշը 363 մլն 980 հազար դրամ էր, և աճը 2019 թվականի նկատմամբ կկազմի 3.6 տոկոս, իսկ 2018 թվականին նույն ցուցանիշը եղել է 351 մլն 650 հազար դրամ, 2020-ին աճը 2018-ի նկատմամբ կկազմի 7.2 տոկոս: Այսպիսով՝ երկու տարում վարչական գանձումների մասով հավաքագրումների աճը կկազմի շուրջ 7.2 տոկոս կամ 25 մլն 435 հազար դրամ:

Քաղաքաշինության ոլորտ

Երկու տարում լուրջ առաջընթաց է գրանցվել նաև քաղաքաշինության ոլորտում:

Սուբվենցիոն ծրագրեր

2019 թվականը Վանաձորի համար աննախադեպ էր սուբվենցիոն ծրագրերին մասնակցության և դրանց իրականացման առումով:

Համայնքապետարանի կողմից մշակվել և լիազոր մարմին է ներկայացվել սուբվենցիոն ծրագրերի 7 հայտ, որոնցից 6-ը 2019 թ. հունիսի 30-ի դրությամբ հաստատվել են և կա՛մ իրականացման փուլում են, կա՛մ ավարտվել են:

	Ծրագրի անվանումը	Գումար (միլիոն դրամ)	Համայնքի ներդրում %	Համայնքի ներդրում (միլիոն դրամ)
1	Հայքի հրապարակի բարեկարգում և վերականգնում	245.700	60	147.420
2	Վանաձորի Կ. Աբովյանի անվան կերպարվեստի թանգարան ՀՈԱԿ ի հիմնանորոգում	91.250	60	54.750
3	Վանաձոր համայնքի այգիների և պուրակների վերանորոգում	103.073	60	61.843
4	Վանաձոր համայնքի կարիքների համար 2 բազմաֆունկցիոնալ տեխնիկայի ձեռք բերում	101.000	50	50.500

	Ծրագրի անվանումը	Գումար (միլիոն դրամ)	Համայնքի ներդրում %	Համայնքի ներդրում (միլիոն դրամ)
5	Վանաձոր համայնքի մարզադպրոցների վերանորոգում, մարզագույքի ձեռքբերում	99.614	60	59.768
6	<i>Վանաձոր համայնքի գլխավոր փողոցների արտաքին լուսավորության փոխարինում արևային-ֆոտովոլտային կայաններով (չի հաստատվել)</i>	111.328	45	50.097
7	Վանաձոր համայնքի երկրորդային փողոցների կապիտալ վերանորոգում	250.000	45	112.500
	Ընդամենը	1.001.965		536.879

Սուբվենցիոն ծրագրերի հայտերի կազմումը նպատակ ուներ հիմք ստեղծել համայնքի զարգացման 2018-2021 թթ. ծրագրով նախատեսված առաջնահերթությունների իրականացման խթանման համար, քանի որ Վանաձոր համայնքի զարգացման հիմնական ուղղությունը զբոսաշրջությունն է:

«Հայքի հրապարակի բարեկարգում և վերականգնում» սուբվենցիոն ծրագրով ամբողջովին բարեկարգվեց Հայքի հրապարակը, իրականացվեց հրապարակի նոր լուսավորության համակարգի տեղադրում, վերականգնվեցին սալիկապատ տարածքները, և Վանաձորն ունեցավ տարածաշրջանում ամենաժամանակակից և հատուկ լուսաձայնային էֆեկտներով շատրվաններ: Այժմ Հայքի հրապարակը դարձել է երիտասարդության և զբոսաշրջիկների այցելության հիմնական վայրերից մեկը, ուր կազմակերպվում են նաև համաքաղաքային հիմնական մշակութային միջոցառումները: Տեղին է հիշեցնել, որ «Վանաձորի օր» տոնակատարության շրջանակներում ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը ևս մասնակից էր շատրվանների փորձնական գործարկմանը:

Քաղաքի մշակութային կյանքում առանցքային նշանակություն ունեցող և զբոսաշրջիկների կողմից սիրված վայր համարվող Վանաձորի Կ. Աբովյանի անվան կերպարվեստի թանգարանը հիմնանորոգման արդյունքում այսուհետ նորացված արտաքին տեսքով է դիմավորելու այցելուներին:

Սուբվենցիոն ծրագրերից ներկայումս ընթացքի մեջ են 3 այգիների շինարարական աշխատանքները, որոնք ձմռան պատճառով հետաձգվեցին: Դրանք կշարունակվեն մինչև 2020 թվականի մայիս և արդեն ամռանը լիարժեք կծառայեն բնակիչներին:

2020 թվականի համար նախնական քննարկման ընթացքի մեջ են սուբվենցիոն չորս ծրագրեր, որոնք սահմանված կարգով հավանության արժանանալուց հետո լուրջ ազդեցություն կունենան Վանաձորի սոցիալ-տնտեսական զարգացման վրա:

- «Վանաձոր համայնքի «Աթլետիկայի օլիմպիական մասնագիտացված մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ-ի շենքի հիմնանորոգում» ծրագիր

Արդյունքում աթլետիկայի օլիմպիական մասնագիտացված մանկապատանեկան մարզադպրոցում կունենանք վարժասարքերի նորակառույց մարզադահլիճ, մարզագույքի ձեռքբերում, մարզասրահի ռեպինապայր հա-

տակի փոխարինում նոր ծածկույթով, դրսի վազքուղիների ասֆալտապատում և 120 մ ռեփինապատում, պարսպի կառուցում, երկաթյա դարպասի տեղադրում:

- «Վանաձոր համայնքի բազմաբնակարան շենքերի ընդհանուր բաժնային սեփականության գույքի նորոգում՝ էներգախնայող միջոցառումների կիրառմամբ» ծրագիր

Ծրագրով նախատեսվում է 11 բարձրահարկ պանելային շենքերի էներգաարդյունավետության բարձրացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացում, այն է՝ արտաքին պատերի ջերմամեկուսացում, շքամուտքի դռների և պատուհանների փոխարինում, տանիքի ջերմամեկուսացում:

- «Վանաձոր համայնքի Շառլ Ազնավուրի անվան այգու հիմնանորոգում, Տարոն-2 և Տարոն-4 այգիների կառուցում» ծրագիր

Ծրագրով նախատեսվում է Շառլ Ազնավուրի անվան այգու հիմնանորոգում (2,6 հա), «Տարոն-2» (0,2 հա) և «Տարոն-4» (1 հա) այգիների կառուցում: Շառլ Ազնավուրի անվան այգում ծրագիրը նախատեսվում է իրականացնել 2 փուլով: 1-ին փուլ՝ լուսավորության համակարգի արդիականացում, կանաչապատում, արահեծների ծածկույթի վերանորոգում, սմարթ նստարանների, աղբամանների տեղադրում, եզրաքարերի փոխում, ջրավազանի և շարվածների վերականգնում, լուսաձայնային երաժշտական համակարգի տեղադրում: 2-րդ փուլ (մասնավոր ներդրում)՝ սահադաշտի կառուցման աշխատանքներ, ժամանակակից խաղահրապարակների կազմակերպում, բացօթյա բեմ (էստրադա): Տարոն-2 և Տարոն-4 թաղամասերում այգիների կառուցումը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ ծայրամասային այս թաղամասերում չկան այգիներ, պուրակներ, ինչպես նաև հանգստի գոտիներ: Նախատեսվում է տարածքի բարեկարգում, ամֆիթատրոնի և սիզամարգերի կառուցում, կանաչապատում, նստարանների և աղբամանների տեղադրում, լուսավորություն:

- «Վանաձոր համայնքի Չուխաջյան, Լալվարի փողոցների և կենտրոնական մայրերի կապիտալ նորոգում» ծրագիր

Հիմնանորոգման ենթակա են 2 փողոցներ և 5 փողոցների մայրեր: Ծրագրի արդյունքում կունենանք տրանսպորտային ենթակառուցվածքների բարեկարգ և գրավիչ վիճակ, տրանսպորտային միջոցների և հեծիկների համար ճանապարհային երթևեկության անվտանգության բարելավում, ոչ կենտրոնական թաղամասերի բնակիչների համար զբոսանքի վայրեր, փողոցներին հարակից գործող բիզնեսների աճի, նոր բիզնեսների համար գրավիչ միջավայր, տուրիզմի զարգացում:

Քաղաքաշինություն և ճարտարապետություն

2019 թ. կապիտալ շինարարության ոլորտի ֆինանսական շրջանառությունը կազմել է մոտ 7 մլրդ դրամ՝ ներառյալ պետական, համայնքային և մասնավոր ներդրումները, 2018 թ. 5 մլրդ դրամի փոխարեն: 2019-ին համայնքի տարած-

քում շահագործման է հանձնվել 60 քաղաքաշինական օբյեկտ, և նույնքան օբյեկտների շինարարություն էլ ընթացքի մեջ է: Մասնավոր ներդրումներից առանձնացնենք Բաղրամյան պողոտայի սկզբնամասում «Դոմուս» առևտրային ցանցի շինարարությունը և Վարդանանց փողոցում ակնաբուժական կլինիկայի շինարարությունը: Պետական բյուջեով իրականացվող շինարարություններից հիաշատակենք Մ. Թավրիզյանի անվան արվեստի պետական քոլեջի հիմնանորոգումը, Վանաձորի պետական գյուղատնտեսական քոլեջի հիմնանորոգումը:

2019-ին մշակվել և ավագանու կողմից հաստատվել է քաղաքաշինական կանոնադրությունը, ինչը շատ կարևոր է քաղաքի զարգացման համար: Մշակվել են Բուլղարական 1 և Բուլղարական 2 ավանների կառուցապատման հատակագծերը, որոնք ներկայացվել են Քաղաքաշինության կոմիտե՝ պետական գույք հանդիսացող այդ հողամասերը համայնքային դարձնելու և բնակիչների խնդիրը լուծելու համար:

Զգալի առաջընթաց է գրանցվել համայնքի հողային ֆոնդի կառավարման և օտարման գործընթացում՝ ապահովելով ֆոնդային բյուջեի մուտքերի մեծ մասը: 2019 թ. 141 մլն նախատեսված ֆոնդային բյուջե մուտքի դիմաց մուտքագրվել է 222 մլն դրամ: Աճը կազմել է 54 տոկոս: Վարչական մասով նախանշված 15 մլն 600 հազ դրամի փոխարեն մուտքագրվել է 33 մլն 200 հազար դրամ: Աճը կազմել է 112 տոկոս:

Քայլեր են կատարվել քաղաքի ճարտարապետական տեսքի վերականգնման ուղղությամբ: 2019-ին այդ նպատակով ապամոնտաժվել են 80 ժամանակավոր տաղավարներ և այլ կարգի ժամանակավոր կառույցներ, և այդ աշխատանքները շարունակվելու են նաև 2020 թվականին:

Աղբահանություն

2017 թվականին և 2018 թվականի առաջին կիսամյակում Վանաձոր քաղաքում լուրջ խնդիր էր աղբահանությունը: Քաղաքացիների ամենօրյա բողոքները աղբահանության աշխատանքներից և կապալառուների թերացումները ստիպում էին համայնքապետարանին կտրուկ միջոցներ ձեռնարկել աղբահանությունը քաղաքում պատշաճ կազմակերպելու նպատակով: Եթե որոշված էր, որ Վանաձորը զարգանալու է զբոսաշրջիկների աճող ներհոսքի հաշվին, ապա առանց մաքուր ու բարեկարգ տեսքով քաղաք ունենալու բոլոր ծրագրերը կարող էի ձախողվել:

2018 թվականին աղբահանությունը պլանավորվեց իրականացնել նոր պայմաններով, և այդ պայմանները ներառվեցին մրցութային տեխնիկական պահանջների մեջ: Քաղաքի տարածքը բաժանվեց 7 գոտիների, որոնք սկսեցին սպասարկել 5 աղբահանող կազմակերպություններ՝ ամենօրյա հաճախականությամբ, բազմաբնակարան շենքերի աղբամուղներից՝ երեք օրը մեկ, սեփական սեկտորից՝ շաբաթը 2 անգամ՝ շրջիկ երթի միջոցով: Քաղաքի սահմանված հատվածներում 2018-2019 թթ. ընթացքում տեղադրվել են 165 մեծ և 38 փոքր աղբամաններ, դրանց տեղադրման տարածքներում իրականացվել են

ցանկապատման աշխատանքներ: Աղբահանող կազմակերպությունների նկատմամբ համայնքապետարանի ամենօրյա հսկողության շնորհիվ բնակիչներից բողոքների քանակը 2018 թվականի երկրորդ եռամսակից մինչ օրս չի անցել երկու տասնյակից: Կարելի է փաստել, որ որակյալ և արդյունավետ աղբահանության խնդիրը Վանաձորում լուծված է:

Քաղաքացիների սպասարկում

2017 թվականին Վանաձորի համայնքապետարանում գործարկվել է քաղաքացիների սպասարկման գրասենյակը, որը թույլ է տալիս համայնքապետարանի կողմից քաղաքացիներին մատուցվող ծառայություններն ավելի հասանելի, արագ և արդյունավետ դարձնել: Համակարգված ձևով քաղաքացիներին մեկ կետից մատուցվում է 63 ծառայություն:

Սպասարկման գրասենյակում գործարկվել է նաև հերթերի կառավարման էլեկտրոնային համակարգ, ինչը քաղաքակիրթ ձևով կարգավորում է հերթերը, քանի որ առկա է սեզոնային բնույթի հաճախումների կտրուկ աճ:

Սպասարկման գրասենյակի գործարկումը առավել թափանցիկ է դարձնում համայնքապետարանի աշխատանքը և պաշտոնյա-բնակիչ հարաբերությունները:

2019 թվականին իրականացված մոնիտորինգի արդյունքներով քաղաքացիների սպասարկման գրասենյակ այցելած բնակիչների շուրջ 80 տոկոսը գոհ է սպասարկման որակից և ծառայությունների մատուցումից: Քաղաքացիների սպասարկման գրասենյակը տարեկան սպասարկում է շուրջ 25 հազար բնակիչ: